Problematisch alcoholgebruik bij ouderen: een kwalitatieve studie in de eerste lijn

Haio: QUENON Laure-Ann , U.G.
Promotor: PETROVIC Mirko , U.G.
Praktijkopleider: DERAEVE Liesbeth

Context: De maatschappelijke context rond problematisch alcoholgebruik bij ouderen is duidelijk: de maatschappij vergrijst steeds meer, alcohol is sociaal aanvaard en wordt dagelijks geconsumeerd, en toch blijkt het niet altijd evident om probleemsituaties op te sporen en aan te pakken. Mijn medische ervaring leert dat veel artsen hierover ook geen duidelijke visie hebben, en dit is de rechtstreekse aanleiding voor deze masterproef.

Onderzoeksvraag: Wat is de kennis, visie, en aanpak van gezondheidsmedewerkers in de eerste lijn ten aanzien van problematisch alcoholgebruik bij ouderen?

Methode: Een literatuurstudie werd in eerste instantie uitgevoerd, om de huidige kennis over het onderwerp in kaart te brengen. Vervolgens werd een kwalitatieve studie opgezet: de bevindingen van de literatuur werd vergeleken met de ervaring van enkele experts in de 2de lijn, en nadien getoetst aan de visie van huisartsen en een thuisverpleegkundige. Dit gebeurde enerzijds via open verkennende gesprekken, en anderzijds door semi-gestructureerde interviews.

Resultaten: In de literatuur wordt gesproken van een opkomend probleem: de laatste jaren is er een gestage toename van alcoholconsumptie en hulpvragen in de ambulante verslavingszorg bij de oudere leeftijdsgroepen, terwijl deze topic in de eerste lijn momenteel niet als een maatschappelijk probleem wordt ervaren. Huisartsen hebben geen eenduidige manier om ermee om te gaan, in belangrijke mate vanwege een gebrek aan specifieke richtlijnen. In deze masterproef werd de wetenschappelijke literatuur samengebracht met de lokale noden en ervaringen bij gezondheidswerkers in eerste- en tweedelijn.

Conclusie: We kunnen concluderen dat er een noodzaak bestaat aan Belgische richtlijnen binnen de eerste lijn, om het problematisch alcoholgebruik bij ouderen op een evidence-based manier te benaderen. Om een dergelijke richtlijn succesvol in de praktijk te kunnen implementeren, moeten er binnen de huidige zorg een aantal cruciale punten veranderen. Enerzijds hebben zorgverleners van de eerste lijn nood aan een beter besef en meer specifieke kennis over deze problematiek. Anderzijds moeten de verwijsmogelijkheden naar de tweede lijn toe worden uitgebreid met leeftijdsspecifieke behandelingsmogelijkheden, met de focus zowel op het medisch aspect als op de sociale re-integratie zonder alcohol.